

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

2009 - 2014

Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων

2010/2114(INI)

23.9.2010

ΣΧΕΔΙΟ ΕΚΘΕΣΗΣ

σχετικά με την ενίσχυση της χημικής, βιολογικής, ραδιολογικής και πυρηνικής (ΧΒΡΠ) ασφάλειας στην Ευρωπαϊκή Ένωση – σχέδιο δράσης της ΕΕ στον ΧΒΡΠ τομέα (2010/2114(INI))

Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων

Εισηγήτρια: Ana Gomes

Συντάκτρια γνωμοδότησης (*): Kartika Tamara Liotard,
Επιτροπή Περιβάλλοντος, Δημόσιας Υγείας και Ασφάλειας των Τροφίμων

(*) Συνδεδεμένη επιτροπή – άρθρο 50 του Κανονισμού

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελίδα
ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ	3
ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ	13

ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με την ενίσχυση της χημικής, βιολογικής, ραδιολογικής και πυρηνικής (ΧΒΡΠ) ασφάλειας στην Ευρωπαϊκή Ένωση – σχέδιο δράσης της ΕΕ στον ΧΒΡΠ τομέα (2010/2114(INI))

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

- έχοντας υπόψη το άρθρο 3 της ΣΕΕ και τα άρθρα 67, 74, 196 και 222 της ΣΛΕΕ,
- έχοντας υπόψη το πρόγραμμα του Συμβουλίου και της Επιτροπής της 20ής Δεκεμβρίου 2002 για τη βελτίωση της συνεργασίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση για την πρόληψη και τον περιορισμό των συνεπειών από τρομοκρατικές απειλές χρήσης χημικών, βιολογικών, ακτινολογικών ή πυρηνικών μέσων (πρόγραμμα ΠΑΒΧ 2002)¹,
- έχοντας υπόψη την απόφαση πλαίσιο 2002/475/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 2002 για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας², όπως τροποποιήθηκε από την απόφαση πλαίσιο 2008/919/ΔΕΥ του Συμβουλίου³,
- έχοντας υπόψη τη στρατηγική της ΕΕ του 2003 για την καταπολέμηση της διάδοσης των όπλων μαζικής καταστροφής και των μέσων διανομής τους,
- έχοντας υπόψη την ευρωπαϊκή στρατηγική ασφάλειας του 2003 "Μια ασφαλής Ευρώπη σε έναν καλύτερο κόσμο", που εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο που πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες στις 12 Δεκεμβρίου 2003,
- έχοντας υπόψη το πρόγραμμα αλληλεγγύης της ΕΕ του 2004 έναντι των συνεπειών των τρομοκρατικών απειλών και επιθέσεων⁴,
- έχοντας υπόψη την αντιτρομοκρατική στρατηγική της ΕΕ του 2005, όπως εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο που πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες την 1η Δεκεμβρίου 2005⁵, και το σχέδιο δράσης για την εφαρμογή της⁶,
- έχοντας υπόψη την απόφαση 2007/162/ΕΚ Ευρατόμ του Συμβουλίου της 5ης Μαρτίου 2007 για τη θέσπιση χρηματοδοτικού μέσου πολιτικής προστασίας⁷,
- έχοντας υπόψη την απόφαση 2007/779/ΕΚ Ευρατόμ του Συμβουλίου της 8ης Νοεμβρίου 2007 περί δημιουργίας κοινοτικού μηχανισμού πολιτικής προστασίας (αναδιατύπωση)⁸,

¹ 14627/02.

² ΕΕ L 164 της 22.6.2002, σ. 3.

³ ΕΕ L 330 της 9.12.2008, σ. 21.

⁴ 15480/04.

⁵ 14469/4/05.

⁶ 5771/1/06.

⁷ ΕΕ L 71 της 10.3.2007, σ. 9.

⁸ ΕΕ L 314 της 1.12.2007, σ. 9.

- έχοντας υπόψη την απόφαση πλαίσιο 2008/919/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 28ης Νοεμβρίου 2008 σχετικά με την τροποποίηση της απόφασης πλαίσιο 2002/475/ΔΕΥ για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας¹,
 - έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 30ής Νοεμβρίου 2009 για την ενίσχυση της χημικής, βιολογικής, ραδιολογικής και πυρηνικής (ΧΒΡΠ) ασφάλειας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την έγκριση ενός σχεδίου δράσης της ΕΕ στον ΧΒΡΠ τομέα,
 - έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο σχετικά με την ενίσχυση της χημικής, βιολογικής, ραδιολογικής και πυρηνικής (ΧΒΡΠ) ασφάλειας στην Ευρωπαϊκή Ένωση - σχέδιο δράσης της ΕΕ στον ΧΒΡΠ τομέα (COM(2009)0273),
 - έχοντας υπόψη το πρόγραμμα της Στοκχόλμης - Μια ανοικτή και ασφαλής Ευρώπη που εξυπηρετεί και προστατεύει τους πολίτες²,
 - έχοντας υπόψη την ανακοίνωση σχετικά με την αντιτρομοκρατική πολιτική της ΕΕ: βασικά επιτεύγματα και μελλοντικές προκλήσεις (COM(2010)0386),
 - έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής "Για ένα χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης στην υπηρεσία των πολιτών της Ευρώπης - Σχέδιο δράσης για την εφαρμογή του προγράμματος της Στοκχόλμης" (COM(2010)0171 τελικό),
 - έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 10ης Φεβρουαρίου 2010 σχετικά με τον πρόσφατο σεισμό στην Αϊτή³, το οποίο ζητεί τη συγκρότηση μιας δύναμης πολιτικής προστασίας της ΕΕ,
 - έχοντας υπόψη το άρθρο 48 του Κανονισμού του,
 - έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων και τις γνωμοδοτήσεις της Επιτροπής Περιβάλλοντος, Δημόσιας Υγείας και Ασφάλειας των Τροφίμων, της Επιτροπής Βιομηχανίας, Έρευνας και Ενέργειας και της Επιτροπής Εξωτερικών Υποθέσεων (A7-0000/2010),
- A. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι ΧΒΡΠ καταστροφές, είτε ακούσιες είτε λόγω τρομοκρατικής επίθεσης, συνιστούν σοβαρή απειλή για την ασφάλεια του πληθυσμού που ζει στην ΕΕ, επηρεάζοντας τη ζωή και την περιουσία του και ακόμη και τη λειτουργία της κοινωνίας σε ένα ή πολλά κράτη μέλη της ΕΕ, διαταράσσοντας υποδομές ζωτικής σημασίας και τις δυνατότητες διακυβέρνησης,
- B. λαμβάνοντας υπόψη ότι σημαντικά μέτρα αφορούν την ενίσχυση του καθεστώτος μη διάδοσης των πυρηνικών όπλων και του αφοπλισμού μέσω της καθολικής και πλήρους εφαρμογής όλων των σχετικών συνθηκών και διεθνών συμφωνιών (συγκεκριμένα, της Συνθήκης περί μη διάδοσης των πυρηνικών όπλων, της Σύμβασης περί χημικών όπλων και της σύμβασης περί βιολογικών όπλων) και την επίτευξη συμφωνίας για τη Συνθήκη απαγόρευσης της παραγωγής σχάσιμου υλικού για όπλα (Συνθήκη απαγόρευσης

¹ ΕΕ L 330 της 9.12.2008, σ. 21.

² ΕΕ C 115 της 4.5.2010, σ. 1.

³ P7_TA-PROV(2010)0015.

παραγωγής σχάσιμου υλικού),

- Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η κατασκευή, η κατοχή, η κτήση, η μεταφορά, η προμήθεια ή η χρήση πυροβόλων όπλων, εκρηκτικών υλών ή πυρηνικών, βιολογικών και χημικών όπλων καθώς και, όσον αφορά τα βιολογικά και χημικά όπλα, η έρευνα και ανάπτυξη, και η παροχή οδηγιών σχετικά με την κατασκευή ή τη χρήση εκρηκτικών, πυροβόλων όπλων και λοιπών όπλων εμπίπτουν στον ορισμό της ΕΕ για την τρομοκρατία και την εκπαίδευση τρομοκρατών, όπως αναφέρεται στις αποφάσεις πλαίσιο 2002/475/ΔΕΥ και 2008/919/ΔΕΥ του Συμβουλίου,
- Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα μέτρα σχετικά με τα ΧΒΡΠ υλικά αποτελούν έναν από τους ακρογωνιαίους λίθους της αντιτρομοκρατικής στρατηγικής της ΕΕ και, ότι, κατά συνέπεια, το Συμβούλιο ενέκρινε ένα σχέδιο δράσης της ΕΕ στον ΧΒΡΠ τομέα στις 30 Νοεμβρίου 2009,
- Ε. λαμβάνοντας υπόψη ότι μετά την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας διαμορφώνεται μια νέα ισορροπία αρμοδιοτήτων μεταξύ των διαφόρων θεσμικών οργάνων της ΕΕ αφενός και της ΕΕ και των κρατών μελών της αφετέρου· λαμβάνοντας υπόψη ότι η οικοδόμηση ενός νέου πλαισίου αυτού του είδους είναι μια συνεχής διαδικασία που απαιτεί να υπάρχουν αμοιβαίες κοινές αξίες και κοινός στόχος,
- ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι ένα σχέδιο δράσης της ΕΕ στον ΧΒΡΠ τομέα πρέπει να επιτυγχάνει την αποτελεσματική αλληλεπίδραση εθνικών και κοινοτικών πρωτοβουλιών για την αντιμετώπιση των ΧΒΡΠ κινδύνων και την προετοιμασία των απαραίτητων αντιδράσεων, ενισχύοντας τόσο τον "οριζόντιο" συντονισμό μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών όσο και τον "κάθετο" συντονισμό μεταξύ των μέσων σε επίπεδο ΕΕ και των μέσων των κρατών μελών, προκειμένου να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα και η ταχύτητα ανταλλαγής πληροφοριών, η υποβολή αναλυτικών εκθέσεων σε όλα τα στάδια, ο κοινός σχεδιασμός, η ανάπτυξη λειτουργικών διαδικασιών και η οικονομικά αποδοτική συγκέντρωση των υφιστάμενων πόρων,
- Ζ. λαμβάνοντας υπόψη ότι αρκετές υπηρεσίες της ΕΕ για την εφαρμογή του ποινικού δικαίου συμμετέχουν σε μέτρα που εφαρμόζονται στον τομέα ΧΒΡΠ, όπως για παράδειγμα η Europol, μέσω της δημιουργίας ευρωπαϊκής βάσης δεδομένων για βομβιστικές επιθέσεις και του συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης για τα εκρηκτικά και τα ΧΒΡΠ υλικά· λαμβάνοντας υπόψη ότι αυτό απαιτεί τη θέσπιση κατάλληλων διαδικασιών για την άσκηση ελέγχου από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τα εθνικά κοινοβούλια, όπως προβλέπεται, για παράδειγμα, στο άρθρο 88 της ΣΛΕΕ,
- Η. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ΕΕ μπορεί να επισημάνει την επί μακρόν συμμετοχή της σε προγράμματα στον ΧΒΡΠ τομέα, ξεκινώντας με τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Γάνδης στις 19 Οκτωβρίου 2001 και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Λάκεν στις 13-14 Δεκεμβρίου 2001· λαμβάνοντας υπόψη ότι ένα πρόγραμμα στον ΧΒΡΠ τομέα εγκρίθηκε το 2002, και στη συνέχεια αντικαταστάθηκε από το πρόγραμμα αλληλεγγύης της ΕΕ το 2004, και ότι ένα νέο σχέδιο δράσης της ΕΕ στον ΧΒΡΠ τομέα εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 12 Νοεμβρίου 2009,
- Θ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το σχέδιο δράσης της ΕΕ στον ΧΒΡΠ τομέα χωρίζεται σε τρία βασικά μέρη: πρόληψη, ανίχνευση και ετοιμότητα και αντίδραση, και περιλαμβάνει ένα

τέταρτο κεφάλαιο σχετικά με "Δράσεις που αφορούν την πρόληψη, την ανίχνευση και την αντίδραση στον ΧΒΡΠ τομέα", και λαμβάνοντας υπόψη ότι η αναγνώριση της σημασίας του κάθε σταδίου είναι ζωτικής σημασίας για τη διασφάλιση της ορθής εκτέλεσης μελετών εκτίμησης κινδύνων, των αντιδράσεων και αντιμέτρων, υιοθετώντας ταυτόχρονα μια εγκάρσια και διασυνοριακή προσέγγιση σχετικά με τα ΧΒΡΠ υλικά, δηλαδή μέσω της κατάλληλης κατανομής μετρήσιμων στόχων και δράσεων σε κάθε στάδιο,

- I. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι αλλαγές στις οποίες προέβη το Συμβούλιο στο προταθέν από την Επιτροπή σχέδιο δράσης της ΕΕ στον ΧΒΡΠ τομέα το αποδυναμώνουν, καθιστώντας μη υποχρεωτική τη δέσμευση εκ μέρους των κρατών μελών και μειώνοντας την αποτελεσματικότητα των προβλεπόμενων μέτρων, πολλά από τα οποία περιορίζονται σε εθνικό επίπεδο αντί να τους δοθεί πεδίο εφαρμογής ευρωπαϊκής κλίμακας, αποδυναμώνοντας ταυτόχρονα την παρακολούθηση και τον έλεγχο της εφαρμογής τους από την Επιτροπή, ενώ ενίοτε δεν συμπεριλαμβάνουν καν την Επιτροπή ως "συμμετέχοντα" μαζί με τα κράτη μέλη,

Γενικές κατευθυντήριες γραμμές

1. σημειώνει ότι το σχέδιο δράσης της ΕΕ στον ΧΒΡΠ τομέα ακολουθεί τον νέο καταμερισμό των αρμοδιοτήτων μεταξύ των κρατών μελών και της ΕΕ μετά την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας, όπως προβλέπεται στο άρθρο 5 της ΣΕΕ σε σχέση με τις αρχές της δοτής αρμοδιότητας, της επικουρικότητας και της αναλογικότητας· επισημαίνει ότι το σχέδιο δράσης της ΕΕ στον ΧΒΡΠ τομέα καλύπτει τον τομέα των συντρεχουσών εσωτερικών αρμοδιοτήτων (άρθρο 4 ΣΛΕΕ) σχετικά με τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, τις κοινές προκλήσεις για την ασφάλεια, τις μεταφορές, τα μέτρα πολιτικής προστασίας (άρθρο 196 ΣΛΕΕ), καθώς τις εξωτερικές δράσεις της Ένωσης (άρθρα 21 και 22 ΣΕΕ)·
2. αναγνωρίζει ότι είναι ζωτικής σημασίας να αποφευχθεί η αλληλεπικάλυψη, ο κατακερματισμός και η ασυνέπεια των προσπαθειών των κρατών μελών σε έναν τομέα ασφάλειας όπου οι επιπτώσεις της αμέλειας και της ολιγωρίας δεν γνωρίζουν σύνορα·
3. τονίζει ότι η ΕΕ πρέπει να ενισχύσει την κοινή της προσέγγιση όσον αφορά την πρόληψη, την ανίχνευση και την αντίδραση στον ΧΒΡΠ τομέα μέσω της δημιουργίας ειδικών μηχανισμών (ρυθμιστικών, νομοθετικών ή μη νομοθετικών μέσων) οι οποίοι θα καταστήσουν τη συνεργασία και την παροχή μέσων συνδρομής υποχρεωτικές σε περίπτωση ΧΒΡΠ καταστροφής που προκαλείται από ατύχημα ή τρομοκρατική ενέργεια· υπενθυμίζει ότι ο βασικός στόχος των θεσμικών οργάνων της ΕΕ πρέπει να είναι η διασφάλιση της αποτελεσματικότητας μιας εθνικής ή διεθνικής αντίδρασης σε ένα ΧΒΡΠ ατύχημα ή μια ΧΒΡΠ τρομοκρατική επίθεση, βάσει της αλληλεγγύης της ΕΕ, με συντονισμένο τρόπο και πανευρωπαϊκή εμβέλεια·
4. τονίζει ότι είναι ουσιώδους σημασίας να ενισχυθεί το πεδίο κανονιστικής και ρυθμιστικής παρέμβασης της Επιτροπής, στην οποία, στην παρούσα εκδοχή του σχεδίου δράσης της ΕΕ στον ΧΒΡΠ τομέα, παρέχεται ένας κάπως ασαφής ρόλος σε σχέση με πολλούς από τους στόχους και τις δράσεις που προβλέπονται· ως εκ τούτου, ζητεί να κληθεί η Επιτροπή να θεσπίσει κανόνες της ΕΕ σε όλους τους τομείς που καλύπτει το σχέδιο δράσης, και τονίζει ότι μόνο εάν ανατεθεί στην Επιτροπή ένας ισχυρός ρυθμιστικός ρόλος, θα μπορέσουν να καλυφθούν κενά στις προσπάθειες που καταβάλλει κάθε κράτος

μέλος·

5. προτρέπει η δέσμευση των κρατών μελών όσον αφορά τον έλεγχο στον ΧΒΡΠ τομέα να προχωρήσει πέρα από την απλή ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και πληροφοριών, καθώς και τη συγκέντρωση/ανταλλαγή τεχνολογιών και υποδομών, ώστε να αποφευχθούν οι αλληλεπικαλύψεις και η σπατάλη πόρων, προκειμένου να δημιουργηθούν πολύτιμες και οικονομικά αποδοτικές συνέργειες σε επίπεδο ΕΕ· καλεί τα κράτη μέλη να συμφωνήσουν επί των μεθόδων ανίχνευσης και πρόληψης ΧΒΡΠ καταστροφών, της μεταφοράς των ΧΒΡΠ υλικών εντός της ΕΕ και των μέτρων αντίδρασης, συμπεριλαμβανομένης της διασυννοριακής βοήθειας·
6. ζητεί να αναπτυχθούν κοινοτικά πρότυπα ποιότητας και ασφάλειας, καθώς και ένα κοινοτικό σύστημα και δίκτυο εργαστηρίων για την πιστοποίηση των εξοπλισμών και των τεχνολογιών ΧΒΡΠ ασφάλειας· τονίζει ότι πρέπει να παρασχεθεί η απαραίτητη χρηματοδότηση για την έρευνα και ανάπτυξη προκειμένου να διασφαλιστεί η διεξαγωγή εφαρμοσμένης έρευνας και μεγάλων προγραμμάτων επίδειξης με διάσταση ΕΕ, και ότι χρειάζεται μια βιομηχανική πολιτική της ΕΕ στον τομέα της πολιτικής ασφάλειας, η οποία θα ενισχύει τη συνεργασία μεταξύ των επιχειρήσεων στην ΕΕ και θα στηρίζει ειδικά τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις/μικρομεσαίες βιομηχανίες (ΜΜΕ/ΜΜΒ)·
7. υπενθυμίζει ότι ένα σχέδιο δράσης της ΕΕ στον ΧΒΡΠ τομέα αποτελεί μια ευκαιρία ώστε να μπορέσουν η ΕΕ και τα κράτη μέλη της να εφαρμόσουν αποτελεσματικά τη ρήτρα αλληλεγγύης που περιλαμβάνεται στο άρθρο 222 της ΣΛΕΕ, και ότι τα κράτη μέλη πρέπει να γνωρίζουν το ένα τα σχέδια του άλλου για την αντιμετώπιση και την καταπολέμηση ΧΒΡΠ καταστροφών, είτε προκαλούνται ακουσίως είτε εκουσίως, ώστε να μπορούν να συνδράμουν το ένα το άλλο με συντονισμένο και αποτελεσματικό τρόπο·
8. ζητεί την επείγουσα θέσπιση ευρωπαϊκού μηχανισμού απόκρισης σε κρίσεις, ο οποίος θα πρέπει να συντονίζει στρατιωτικά και μη στρατιωτικά μέσα, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η ΕΕ διαθέτει ικανότητα ταχείας απόκρισης για την αντιμετώπιση μιας ΧΒΡΠ καταστροφής· επαναλαμβάνει το αίτημά του για τη συγκρότηση δύναμης πολιτικής προστασίας της ΕΕ βάσει του υφιστάμενου μηχανισμού πολιτικής προστασίας της ΕΕ, η οποία θα επιτρέπει στην Ένωση να συγκεντρώσει τους αναγκαίους πόρους για την παροχή επείγουσας βοήθειας, συμπεριλαμβανομένης ανθρωπιστικής βοήθειας, εντός 24 ωρών από την ώρα που θα συμβεί μια ΧΒΡΠ καταστροφή εντός ή εκτός της περιφέρειας της ΕΕ·
9. σημειώνει ότι ο υφιστάμενος μηχανισμός πολιτικής προστασίας της ΕΕ, όπως ορίζεται στην απόφαση 2007/779/ΕΚ του Συμβουλίου, είναι επί του παρόντος το κατάλληλο μέσο για την αντιμετώπιση ΧΒΡΠ καταστροφών, και τονίζει ότι αυτή η δομή πρέπει να αποτελέσει το φόρουμ όπου πρέπει να λαμβάνονται επείγουσες αποφάσεις σχετικά με την ετοιμότητα και την αντίδραση σε ΧΒΡΠ καταστροφές· σημειώνει ωστόσο ότι, προκειμένου να επιτευχθεί ο συγκεκριμένος στόχος και να διασφαλιστεί η κατάλληλη πρόληψη και ανίχνευση, πρέπει να αναπτυχθεί συνεργασία με οργανισμούς πολιτικής προστασίας, με τις αρχές πληροφοριών και επιβολής του νόμου, καθώς και με τις υπηρεσίες ασφαλείας και τα κέντρα στρατιωτικών πληροφοριών και απόκρισης που λειτουργούν σε καθένα κράτος μέλος και σε επίπεδο ΕΕ, όπως η μη στρατιωτική δυνατότητα προγραμματισμού και διεξαγωγής επιχειρήσεων (CPCC) της Επιτροπής

10. τονίζει ότι η ενίσχυση της ικανότητας πολιτικής προστασίας της ΕΕ πρέπει να συμπεριλαμβάνει τη διερεύνηση τεχνολογιών, υποδομών και ικανοτήτων διπλής χρήσης, καθώς και τη στρατηγική συνεργασία με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Άμυνας (EDA), την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Διαστήματος (ESA), τον Διεθνή Οργανισμό Ατομικής Ενέργειας (IAEA), τον Οργανισμό για την Απαγόρευση των Χημικών Όπλων (OPCW) και άλλα διεθνή κέντρα ή προγράμματα αριστείας στον ΧΒΡΠ τομέα.
11. τονίζει ότι πρέπει να οικοδομηθούν κατάλληλες γέφυρες επικοινωνίας και εταιρικές σχέσεις μεταξύ φορέων όπως η Europol, η Interpol και οι αρχές επιβολής του νόμου στα κράτη μέλη με σκοπό να δημιουργηθεί ένα κατάλληλο και αποτελεσματικό δίκτυο προληπτικής δράσης/παρακολούθησης έκτακτων καταστάσεων σε πραγματικό χρόνο και συμμετοχής σε επιχειρήσεις ή στον συντονισμό επιχειρήσεων για την αντιμετώπιση των καταστροφών που σχετίζονται με ΧΒΡΠ υλικά.
12. υπενθυμίζει ότι συνιστά βασική προτεραιότητα να μην επιτρέπεται η πρόσβαση τρομοκρατών σε ΧΒΡΠ υλικά στο πλαίσιο και της τρέχουσας αντιτρομοκρατικής στρατηγικής της ΕΕ του 2005 και της μελλοντικής, καθώς και στο πλαίσιο της στρατηγικής της ΕΕ του 2003 για την καταπολέμηση της διάδοσης των όπλων μαζικής καταστροφής και των μέσων διανομής τους. Ζητεί, ως εκ τούτου, ο Συντονιστής Αντιτρομοκρατικής Δράσης της ΕΕ να υποβάλλει τακτικά εκθέσεις στο Κοινοβούλιο σχετικά με ενδεχόμενους ΧΒΡΠ κινδύνους ή απειλές εντός της Ένωσης ή κατά πολιτών και συμφερόντων της ΕΕ σε άλλα μέρη. επιμένει ότι απαιτείται περαιτέρω αποσαφήνιση σχετικά με τους ενδεδειγμένους ρόλους των διαφόρων οργάνων της ΕΕ και εθνικών οργάνων που συμμετέχουν στην καταπολέμηση της τρομοκρατίας. αναγνωρίζει εν προκειμένω τον ρόλο της μόνιμης επιτροπής σχετικά με την επιχειρησιακή συνεργασία για την εσωτερική ασφάλεια (COSI) και του SitCen όσον αφορά τον συντονισμό και τη συλλογή πληροφοριών. εκφράζει, ωστόσο, ανησυχίες για την έλλειψη δημοκρατικού ελέγχου επί και των δύο φορέων. ζητεί το Κοινοβούλιο, ως το μόνο όργανο της ΕΕ που εκλέγεται με άμεσο δημοκρατικό τρόπο, να ενημερώνεται εγκαίρως και πλήρως για τις δράσεις και των δύο αυτών φορέων.
13. ζητεί την ενσωμάτωση των μέτρων που προβλέπονται στο σχέδιο δράσης στον ΧΒΡΠ τομέα σε όλα τα μέσα εξωτερικών σχέσεων της ΕΕ για την οικονομική συνεργασία και τον πολιτικό διάλογο με τρίτες χώρες (συμπεριλαμβανομένων των ρητρών της ΕΕ για μη διάδοση). προτρέπει την Επιτροπή και το Συμβούλιο, στο πλαίσιο του πολιτικού και οικονομικού διαλόγου τους με τρίτες χώρες, να χρησιμοποιούν όλα τα διαθέσιμα μέσα (συμπεριλαμβανομένων των μέσων κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας και εξωτερικών σχέσεων) για την προώθηση των προτύπων ανίχνευσης, πρόληψης και αντίδρασης σε ΧΒΡΠ συμβάντα σε τρίτες χώρες, όπως περιγράφεται στο σχέδιο δράσης.
14. προτρέπει τα θεσμικά όργανα της ΕΕ και τα κράτη μέλη να αντισταθούν στις πιέσεις της βιομηχανίας και άλλων ενδιαφερόμενων μερών που επιδιώκουν να αποφύγουν την επιβάρυνση που συνεπάγεται η αύξηση των ρυθμίσεων, όπως αναμένεται να συμβεί (και όπως εμφανίζεται σαφώς από μια σύγκριση μεταξύ των εκδόσεων του σχεδίου δράσης της ΕΕ στον ΧΒΡΠ τομέα που προτείνει η Επιτροπή και το Συμβούλιο). θεωρεί ότι οι ανησυχίες της βιομηχανίας σχετικά με την ποιότητα και τις επιπτώσεις των

προτεινόμενων ρυθμιστικών μέτρων πρέπει να ληφθούν υπόψη, χωρίς όμως να παραβλέπεται αυτό που διακυβεύεται, δηλαδή η ασφάλεια των πολιτών και των κοινωνιών της ΕΕ· τονίζει ότι αποτελεί προτεραιότητα η διασφάλιση της εποπτείας και της προστασίας των ΧΒΡΠ υλικών σε ολόκληρη την ΕΕ και η αποτελεσματικότητα της αντίδρασης της ΕΕ σε μια καταστροφή, ακούσια ή εκούσια·

15. καλεί τα κράτη μέλη να συμμετάσχουν πλήρως στις φάσεις υλοποίησης του σχεδίου δράσης της ΕΕ στον ΧΒΡΠ τομέα, σε συνεργασία εν προκειμένω με τους φορείς της ΕΕ που μεταφράζουν τους στόχους και τις δράσεις του σχεδίου δράσης σε συγκεκριμένες ενέργειες, ώστε να διασφαλιστεί η ΧΒΡΠ ασφάλεια σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ·

I. Πρόληψη

16. καλεί την Επιτροπή να λειτουργήσει ως βασικός παράγοντας διευκόλυνσης και παρακολούθησης όσον αφορά τη δημιουργία και την τακτική ενημέρωση των καταλόγων της ΕΕ για τους ΧΒΡΠ παράγοντες, επί των οποίων η Επιτροπή πρέπει να είναι το αρμόδιο όργανο για να αποφασίσει σε ένα εύλογο χρονικό πλαίσιο· επιμένει ότι οι κατάλογοι πρέπει επίσης να περιλαμβάνουν πιθανά προληπτικά μέτρα και μέτρα αντίδρασης για κάθε ΧΒΡΠ παράγοντα, ανάλογα με τον βαθμό επικινδυνότητάς του, το ενδεχόμενο κακόβουλης χρήσης του και τον ευάλωτο χαρακτήρα του·
17. εκφράζει την άποψη ότι το σχέδιο δράσης της ΕΕ στον ΧΒΡΠ τομέα πρέπει να θέσει υψηλότερα πρότυπα όσον αφορά τα κριτήρια αξιολόγησης της ασφάλειας σε ΧΒΡΠ εγκαταστάσεις υψηλού κινδύνου, καθώς η ανάπτυξη "κριτηρίων", όπως αναφέρεται στο τρέχον σχέδιο δράσης που τροποποιήθηκε και εγκρίθηκε από το Συμβούλιο, απλώς δεν είναι από μόνη της αρκετή και θέτει εκπληκτικά χαμηλά πρότυπα, σε συνδυασμό με τα χαμηλά επίπεδα ευθυνών που κατανέμονται στους οργανισμούς που ασχολούνται με ΧΒΡΠ υλικά, τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών και τους φορείς της ΕΕ·
18. τονίζει ότι οι ρυθμίσεις και απαιτήσεις ασφάλειας σε ΧΒΡΠ εγκαταστάσεις υψηλού κινδύνου σε ολόκληρη την ΕΕ πρέπει να αποτελέσουν το αντικείμενο κανονισμών της ΕΕ, και όχι απλώς "εγγράφων ορθής πρακτικής", μέσω μιας συνεπούς διαδικασίας διαβούλευσης η οποία θα συγκεντρώνει φορείς της ΕΕ, αρχές των κρατών μελών και οργανισμούς που ασχολούνται με ΧΒΡΠ παράγοντες υψηλού κινδύνου· συνιστά ότι μέχρι να εγκριθούν και να εφαρμοστούν οι κανονισμοί αυτοί πρέπει να ανατεθεί μεγαλύτερος ρόλος παρακολούθησης και ελέγχου στην Επιτροπή·
19. πιστεύει ότι η Επιτροπή και οι αρχές των κρατών μελών πρέπει να επιβλέπουν τις δραστηριότητες που διεξάγουν οργανισμοί που ασχολούνται με ΧΒΡΠ υλικά υψηλού κινδύνου και πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι εν λόγω οργανισμοί συμμορφώνονται με τα υψηλότερα δυνατά πρότυπα προστασίας και δημόσιας ασφάλειας, κάτι που συνεπάγεται ότι πρέπει να διενεργούνται τακτικά κατάλληλες επιθεωρήσεις σε χώρους υψηλού κινδύνου·
20. θεωρεί ζωτικής σημασίας την τροποποίηση του μέρους "Πρόληψη" του σχεδίου δράσης της ΕΕ στον ΧΒΡΠ τομέα κατά τέτοιον τρόπο ώστε να αναγκαστεί η χημική βιομηχανία να αντικαταστήσει τη χρήση χημικών ουσιών υψηλού κινδύνου με κατάλληλες εναλλακτικές ουσίες χαμηλού κινδύνου, όπου αυτή η αντικατάσταση είναι εφικτή, ανεξάρτητα από το οικονομικό κόστος· προτείνει τη δημιουργία ειδικού συνδέσμου με

τον υφιστάμενο κανονισμό REACH¹, κάτι που η εκδοχή του σχεδίου δράσης που προτείνει η Επιτροπή ορθώς επεδίωξε να επιτύχει·

21. καλεί την Επιτροπή να παρουσιάσει μια συνολική εκτίμηση της τρέχουσας κατάστασης στις βιομηχανίες στην Ευρώπη όσον αφορά τη διασφάλιση και την αύξηση του ελέγχου για ΧΒΡΠ υλικά υψηλού κινδύνου, συμπεριλαμβανομένης μιας επισκόπησης όλων των σχετικών εθνικών νόμων που αφορούν την εφαρμογή της Σύμβασης περί χημικών όπλων (CWC), της Σύμβασης περί βιολογικών όπλων (BWC) και άλλων διεθνών πράξεων σχετικά με ΧΒΡΠ υλικά· η εν λόγω επισκόπηση πρέπει να περιλαμβάνει την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τον βαθμό στον οποίο τα κράτη μέλη και οι βιομηχανίες εκπληρώνουν τις διεθνείς υποχρεώσεις τους·
22. θεωρεί ότι το σχέδιο δράσης της ΕΕ στον ΧΒΡΠ τομέα πρέπει να ζητεί απερίφραστα την ανάπτυξη κατευθυντήριων γραμμών της ΕΕ σχετικά με την κατάρτιση όσον αφορά την ασφάλεια, καθώς και την εφαρμογή τυπικών απαιτήσεων και στα 27 κράτη μέλη, και ότι πρέπει να διασφαλίζει την παροχή ειδικών προγραμμάτων κατάρτισης στο προσωπικό ασφαλείας που ασχολείται με ΧΒΡΠ υλικά υψηλού κινδύνου, συμπεριλαμβανομένου του προσωπικού των βιομηχανιών και των ερευνητικών κέντρων όπου υπάρχει υψηλός ΧΒΡΠ κίνδυνος, και τον καθορισμό απαιτήσεων για υπαλλήλους στον ΧΒΡΠ τομέα (ρόλος, αρμοδιότητα και κατάρτιση)·
23. τονίζει ότι μια μελλοντική βραχυπρόθεσμη αναθεώρηση του σχεδίου δράσης της ΕΕ στον ΧΒΡΠ τομέα δεν πρέπει να προωθεί απλώς την αυτορύθμιση μεταξύ των ενδιαφερόμενων βιομηχανιών, ούτε να συνιστά απλώς στις βιομηχανίες να υιοθετήσουν κώδικες δεοντολογίας, αλλά να ζητεί από την Επιτροπή να αναπτύξει πανευρωπαϊκές κατευθυντήριες γραμμές και κανονισμούς εφαρμόσιμους σε όλους τους κλάδους που ασχολούνται με ΧΒΡΠ παράγοντες υψηλού κινδύνου·
24. θεωρεί ότι είναι ύψιστης σημασίας να παρακολουθούνται στενά όλες οι συναλλαγές που αφορούν ΧΒΡΠ υλικά υψηλού κινδύνου στην ΕΕ, και αντί απλώς να "προτρέπεται" η βιομηχανία να αναφέρει τις συναλλαγές, όπως αναφέρεται στο εγκριθέν σχέδιο δράσης, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη πρέπει να εργαστούν για τη θέσπιση ενός κατάλληλου νομικού πλαισίου ρύθμισης και παρακολούθησης των συναλλαγών, διασφαλίζοντας με τον τρόπο αυτόν την ενδεδειγμένη και ταχεία αναφορά όλων των ύποπτων συναλλαγών, καθώς και απώλειες ή κλοπές ΧΒΡΠ υλικών· υπογραμμίζει ότι οι εν λόγω κανονισμοί πρέπει να δημιουργήσουν μια κατάλληλη βάση για την επίτευξη πλήρους διαφάνειας σε όλους τους κλάδους που ασχολούνται με ΧΒΡΠ παράγοντες, καθιστώντας με τον τρόπο αυτόν τις βιομηχανίες υπεύθυνες για τις εν λόγω συναλλαγές·
25. ζητεί διευκρινίσεις σχετικά με την ενίσχυση του καθεστώτος εισαγωγών/εξαγωγών όσον αφορά τον ρόλο των κρατών μελών και της Επιτροπής· ζητεί από τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν και να διασφαλίσουν την εφαρμογή των υφιστάμενων διεθνών κανονισμών, και από την Επιτροπή να διαδραματίσει εποπτικό ρόλο, αξιολογώντας τη συμμόρφωση και υποβάλλοντας σχετικές εκθέσεις·

¹ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1907/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2006, για την καταχώριση, την αξιολόγηση, την αδειοδότηση και τους περιορισμούς των χημικών προϊόντων (REACH) (ΕΕ L 396 της 30.12.2006, σ. 1).

II. Ανίχνευση

26. καλεί την Επιτροπή να ξεκινήσει μελέτη, σε συνεργασία με τις αρχές των κρατών μελών, με σκοπό να εκτιμήσει την κατάσταση που επικρατεί όσον αφορά την ανίχνευση ΧΒΡΠ υλικών· ενθαρρύνει την Επιτροπή να βασιστεί στα αποτελέσματα αυτής της εκτίμησης και να εργαστεί για την εκπόνηση κοινών κατευθυντήριων γραμμών της ΕΕ σχετικά με τον τρόπο χειρισμού ατυχημάτων ή διεθνών επιθέσεων αυτού του είδους, συμπεριλαμβανόμενης της εξεύρεσης μέσων για να διασφαλιστεί ότι τα κράτη μέλη αφιερώνουν επαρκείς ανθρώπινους και υλικούς πόρους σε αυτήν την προσπάθεια·
27. ζητεί τη θέσπιση ενός μηχανισμού ο οποίος θα παρακολουθείται στενά και θα επιτρέπει την κατάλληλη ανταλλαγή πληροφοριών και ορθών πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών, οδηγώντας στη θέσπιση πανευρωπαϊκών προτύπων για την ανίχνευση ΧΒΡΠ δραστηριοτήτων·
28. ζητεί από την Επιτροπή να παρακολουθεί, να αξιολογεί τη συμμόρφωση των κρατών μελών και να υποβάλλει σχετικές εκθέσεις, και από τις εθνικές αρχές να διασφαλίζουν την τήρηση των κανονισμών και των κατευθυντήριων γραμμών και τη συμμόρφωση προς αυτούς από τις αρμόδιες βιομηχανίες και οργανισμούς που ασχολούνται με ΧΒΡΠ υλικά υψηλού κινδύνου·
29. θεωρεί ουσιώδους σημασίας τη διεξαγωγή κατάλληλων μελετών με σκοπό τη συμμετοχή όλων των αρμόδιων εθνικών φορέων και φορέων της ΕΕ, καθώς και ενδιαφερόμενων μερών, συμπεριλαμβανομένης μιας αξιολόγησης των τρόπων να καταστούν οι ανταλλαγές και η συνεργασία ταχύτερες και ευκολότερες, καθιστώντας έτσι αποτελεσματικότερη την αντίδραση σε μια απειλή της δημόσιας ασφάλειας·

III. Ετοιμότητα και αντίδραση

30. ζητεί από το Συμβούλιο να αναθέσει στην Επιτροπή τον ρόλο του "συμμετέχοντος" όσον αφορά τον σχεδιασμό για καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, ώστε να μπορεί να λειτουργεί ως φορέας παρακολούθησης, διασφαλίζοντας με αυτόν τον τρόπο την ύπαρξη τοπικών και εθνικών σχεδίων έκτακτης ανάγκης· τονίζει ότι η Επιτροπή πρέπει να αναλάβει τον ρόλο του θεματοφύλακα αυτών των σχεδίων, και να τοποθετηθεί στη βέλτιστη θέση ώστε να εντοπίζει ενδεχόμενα κενά και να ενεργεί αντίστοιχα πιο έγκαιρα από τις αρμόδιες αρχές·
31. επικροτεί τον σχεδιασμό ασκήσεων σε επίπεδο ΕΕ για την προσομοίωση ΧΒΡΠ ατυχημάτων ή επιθέσεων και τονίζει ότι ένα σχέδιο δράσης της ΕΕ στον ΧΒΡΠ τομέα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τα αποτελέσματα και τις αξιολογήσεις αυτών των ασκήσεων ώστε αυτά να τροφοδοτούν έναν συνεχή διάλογο σχετικά με την ανάπτυξη πανευρωπαϊκών προτύπων·
32. επιστὰ την προσοχή στο γεγονός ότι η Επιτροπή, ή ένας ειδικευμένος μηχανισμός στο επίπεδο της ΕΕ ο οποίος θα τελεί υπό την αρμοδιότητά της, πρέπει να διαδραματίσει ηγετικό ρόλο στη θέσπιση προτύπων βάσει των αναγκών για ικανότητες λήψης αντιμέτρων· τονίζει ότι αυτός είναι ο μόνος τρόπος να επιτευχθούν τα υψηλότερα δυνατά πρότυπα ασφάλειας σε ολόκληρη την ΕΕ, καθώς θα ήταν ο μόνος δυνατός τρόπος να διασφαλιστεί ότι όλα τα κράτη μέλη ακολουθούν τις ίδιες κατευθυντήριες γραμμές και

εφαρμόζουν τις ίδιες αρχές όσον αφορά τις ικανότητες αποθήκευσης και την προετοιμασία των κατάλληλων ανθρώπινων και υλικών πόρων για την αντιμετώπιση μιας καταστροφής, ακούσιας ή εκούσιας·

33. τονίζει την ανάγκη να δημιουργηθούν αποθέματα μέσω αντίδρασης σε επίπεδο περιφερειών/ΕΕ, είτε πρόκειται για ιατρικά μέσα είτε για άλλα είδη σχετικού εξοπλισμού, υπό τον συντονισμό του ευρωπαϊκού μηχανισμού πολιτικής προστασίας· προτρέπει, μέχρι την υλοποίηση αυτής της συγκέντρωσης μέσω σε επίπεδο περιφερειών/ΕΕ, το σχέδιο δράσης της ΕΕ στον ΧΒΡΠ τομέα να προσανατολιστεί προς την εξεύρεση ενός εφικτού τρόπου με τον οποίο τα κράτη μέλη θα μοιράζονται μεταξύ τους αντίμετρα και πόρους σε περίπτωση ΧΒΡΠ ατυχήματος ή ΧΒΡΠ τρομοκρατικής επίθεσης, ούτως ώστε να εφαρμοστεί η νέα ρήτρα αλληλεγγύης·
34. προκειμένου να υπάρχει ετοιμότητα για το θλιβερό συμβάν ενός ατυχήματος, έκρηξης ή εκούσιας χρήσης ΧΒΡΠ υλικών, καλεί την Επιτροπή να θεσπίσει μηχανισμούς αναφοράς ώστε να παρέχεται ένας σύνδεσμος μεταξύ της εργασίας του ευρωπαϊκού μηχανισμού πολιτικής προστασίας και άλλων συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης της ΕΕ στους σχετικούς τομείς της υγείας, της παραγωγής τροφίμων και της καλής διαβίωσης των ζώων· καλεί επίσης την Επιτροπή να θεσπίσει μηχανισμούς ανταλλαγής πληροφοριών και αναλύσεων με διεθνούς οργανισμούς όπως η Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας και ο Οργανισμός Τροφίμων και Γεωργίας·
35. ζητεί να δημιουργηθούν ειδικές ομάδες αντίδρασης σε επίπεδο ΕΕ/περιφερειών, στις οποίες θα συμπεριλαμβάνεται ιατρικό προσωπικό, όργανα επιβολής του νόμου και στρατιωτικό προσωπικό, και σημειώνει ότι, εάν δημιουργηθούν αυτές οι ομάδες, πρέπει να προγραμματίζεται τακτικά η παροχή ειδικής κατάρτισης και η πραγματοποίηση επιχειρησιακών ασκήσεων·
36. καλεί τα κράτη μέλη και την Επιτροπή να αναθεωρήσουν και να εφαρμόσουν άμεσα το σχέδιο δράσης της ΕΕ στον ΧΒΡΠ τομέα σύμφωνα με τις συστάσεις του, και αναμένει να το υλοποιήσουν ταχέως·

ο

ο ο

37. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Συμβούλιο, την Επιτροπή και τα εθνικά κοινοβούλια.

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Οι χημικοί, βιολογικοί, ραδιολογικοί και πυρηνικοί (ΧΒΡΠ) κίνδυνοι συνιστούν μια νέα διάσταση των ενδεχόμενων τρομοκρατικών επιθέσεων, ατυχημάτων, φυσικών καταστροφών ή/και πανδημιών λόγω του διεθνικού χαρακτήρα τους και των μαζικών θυμάτων. Μια κατάλληλη αντίδραση στους κινδύνους αυτούς δεν περιλαμβάνει μόνο προγράμματα εκ των υστέρων παρέμβασης, αλλά ξεκινά πολύ νωρίτερα, από τον χειρισμό των εν λόγω υλικών, την κατάλληλη αποθήκευσή τους, την περιορισμένη πρόσβαση σε αυτά, τους ελέγχους κ.λπ. Ταυτόχρονα, μια παρέμβαση μετά το συμβάν απαιτεί συνεργασία μεγάλης κλίμακας μεταξύ των διαφόρων εθνικών αρχών εντός ενός κράτους μέλους (πολιτική προστασία, στρατός, αρχές επιβολής του νόμου κ.λπ.), καθώς και μεταξύ των εθνικών αρχών των διαφόρων κρατών μελών και των φορέων της ΕΕ. Συνεπώς, απαιτείται μια συντονισμένη προσέγγιση έναντι όλων των κινδύνων.

Στο παρελθόν, η ΕΕ δρομολόγησε και ανέπτυξε αρκετούς μηχανισμούς σχετικά με διασυνοριακά θέματα στον ΧΒΡΠ τομέα. Η επί μακρόν συμμετοχή της ΕΕ σε ΧΒΡΠ προγράμματα ξεκίνησε με τη δήλωση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Γάνδης στις 19 Οκτωβρίου 2001, η οποία επικεντρώθηκε στην καταπολέμηση της τρομοκρατίας "σε κάθε μορφή της παντού στον κόσμο"¹ ως άμεση απάντηση στις επιθέσεις της 11ης Σεπτεμβρίου 2001 στη Νέα Υόρκη, και ακολούθησαν τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Λάκεν στις 13-14 Δεκεμβρίου 2001². Στη συνέχεια, εγκρίθηκε το "πρόγραμμα για τη βελτίωση της συνεργασίας στην ΕΕ για την πρόληψη και τον περιορισμό των συνεπειών από τρομοκρατικές απειλές χρήσης χημικών, βιολογικών, ραδιολογικών ή πυρηνικών μέσων"³ το 2002, το οποίο αντικαταστάθηκε από το πρόγραμμα αλληλεγγύης της ΕΕ το 2004⁴. Το 2008 η Επιτροπή συνέστησε μια ειδική ομάδα ΧΒΡΠ με σκοπό να προετοιμάσει τα βασικά στοιχεία του νέου σχεδίου.

Το νέο σχέδιο δράσης της ΕΕ στον ΧΒΡΠ τομέα παρουσιάστηκε από την Επιτροπή τον Ιούνιο του 2009⁵ και εγκρίθηκε από το Συμβούλιο τον Νοέμβριο του 2009⁶. Το σχέδιο δράσης της ΕΕ στον ΧΒΡΠ τομέα θα υλοποιηθεί τα επόμενα τρία έτη (2010 – 2012) και χωρίζεται σε τρία βασικά μέρη: πρόληψη, ανίχνευση, ετοιμότητα και αντίδραση. Η αναγνώριση της σημασίας καθενός από τα τέσσερα αυτά στάδια κατά τον χειρισμό ΧΒΡΠ υλικών είναι ζωτικής σημασίας για τη διασφάλιση της ορθής υλοποίησης μελετών αξιολόγησης κινδύνων, απόκρισης και αντιμέτρων συνολικά. Επίσης, υπογραμμίζει την ανάγκη να υιοθετηθεί μια εγκάρσια και διασυνοριακή προσέγγιση σχετικά με τα ΧΒΡΠ υλικά, δηλαδή μέσω της κατάλληλης κατανομής μετρήσιμων στόχων και δράσεων σε καθένα από τα τρία μέρη στα οποία χωρίζεται το σχέδιο δράσης.

Η εισηγήτρια συμφωνεί απολύτως με τον στόχο του εγκριθέντος σχεδίου δράσης στον ΧΒΡΠ τομέα – πρέπει να διασφαλίζεται η αποτελεσματική αλληλεπίδραση των εθνικών και

¹ SN 4296/2/01.

² SN 300/1/01.

³ 14627/02.

⁴ 15480/04.

⁵ COM(2009)0273.

⁶ 15505/1/09 και 16868/09.

κοινοτικών πρωτοβουλιών κατά την αντιμετώπιση των ΧΒΡΠ κινδύνων και την προετοιμασία της απαραίτητης αντίδρασης. Ωστόσο, η εισηγήτρια είναι της άποψης ότι το εγκριθέν σχέδιο δράσης της ΕΕ στον ΧΒΡΠ τομέα είναι αδύναμο και παρουσιάζει έλλειψη συνοχής σε αρκετά σημεία.

Είναι ζωτικής σημασίας να τονιστεί ότι ένα σχέδιο δράσης στον ΧΒΡΠ τομέα αποτελεί μια πολύτιμη ευκαιρία για την εφαρμογή της ρήτηρας αλληλεγγύης που κατοχυρώνεται στη Συνθήκη της Λισαβόνας. Δυστυχώς, το σχέδιο δράσης που ενέκρινε το Συμβούλιο δεν κάνει καν αναφορά στη ρήτρα αλληλεγγύης.

Πρέπει να υπογραμμιστεί ότι οι ΧΒΡΠ κίνδυνοι πηγάζουν όχι μόνο από κρατικούς, αλλά και από μη κρατικούς φορείς και, ως εκ τούτου, το σημαντικότερο είναι να ενισχυθεί το καθεστώς μη διάδοσης των πυρηνικών όπλων και του αφοπλισμού μέσω της καθολικής και πλήρους εφαρμογής όλων των σχετικών συνθηκών και διεθνών συμφωνιών, συγκεκριμένα της Συνθήκης περί μη διάδοσης των πυρηνικών όπλων, της Σύμβασης περί χημικών όπλων και της Σύμβασης περί βιολογικών όπλων, και να επιτευχθεί συμφωνία για τη Συνθήκη απαγόρευσης της παραγωγής σχάσιμου υλικού για όπλα (Συνθήκη απαγόρευσης παραγωγής σχάσιμου υλικού).

Προκειμένου να γίνουν αντιληπτές οι επιπτώσεις του εγκριθέντος σχεδίου δράσης της ΕΕ, είναι σημαντικό να συγκριθεί με την προηγούμενη εκδοχή του, όπως εστάλη από την Επιτροπή στο Συμβούλιο τον Ιούνιο του 2009. Οι αλλαγές στις οποίες προέβη το Συμβούλιο καθιστούν το σχέδιο δράσης πιο αδύναμο και περιορίζουν τον δεσμευτικό χαρακτήρα των προβλεπόμενων μέτρων, καθώς και την παρακολούθηση και τον έλεγχο της εφαρμογής τους. Αντιθέτως, το σχέδιο δράσης πρέπει να ενισχύσει τον κανονιστικό και ρυθμιστικό ρόλο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, να προβλέπει τη δημιουργία ειδικευμένου ευρωπαϊκού μηχανισμού για την αντίδραση σε κρίσεις, συνδυάζοντας στρατιωτικές και μη στρατιωτικές ικανότητες, προκειμένου να διασφαλιστεί η ικανότητα ταχείας αντίδρασης της ΕΕ για την αντιμετώπιση μιας ΧΒΡΠ καταστροφής.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι τα ΧΒΡΠ ατυχήματα ή οι ΧΒΡΠ επιθέσεις συνιστούν σοβαρή απειλή για την ασφάλεια του πληθυσμού που ζει στην Ευρωπαϊκή Ένωση και μπορούν να διαταράξουν υποδομές ζωτικής σημασίας και την κανονική λειτουργία των κοινωνιών σε ένα ή πολλά κράτη μέλη της ΕΕ, χωρίς να γνωρίζουν σύνορα, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο καλεί το Συμβούλιο και την Επιτροπή να αναθεωρήσουν και να ενισχύσουν άμεσα το σχέδιο δράσης σύμφωνα με τις συστάσεις της παρούσας έκθεσης και να διασφαλίσουν την ταχεία εφαρμογή του.